

ŠTEJEJO USTVARJENI STIKI IN URESNIČENI POSLI

Slovenska zunanja politika dobiva nov pečat: novi direktorat za gospodarsko diplomacijo pod ministrstvom za zunanjo politiko bo skrbel za organizacijo gospodarskih delegacij, prednostni nalogi pa sta razvojno sodelovanje in globalni izzivi. | Jurij Giacomelli

Pred kratkim mi je ameriški prijatelj in dolgoletni opazovalec slovenske zunanje politike opisal ministra za zunanje zadeve **Samuela Žbogarja** z besedami, da zahodni diplomati zaradi njegove zadržane uglajenosti in odmerjene natančnosti v izražanju zlahka pridobijo občutek, da »je eden od njih«. Z ministrom Žbogarjem, ki je prevzel vodenje slovenske diplomacije z dvajsetletnimi diplomatskimi izkušnjami (več v okviru Kdo je Samuel), smo se pogovarjal o geostrateški vlogi Slovenije in razvoju gospodarske diplomacije.

Vprašanje je morda malce nehvaležno, zastavljam pa ga zaradi izrecne vloge Združenja Manager pri priznavanju Kosova. Takrat je Združenje Manager javno pozvalo slovensko vlado, da ravnajmo previdno in naj Slovenija ne prizna Kosova med prvimi državami, ravno zaradi občutljivosti gospodarskih odnosov s

Srbijo. Zanima me vaš pogled nazaj. Ali menite, da je slovensko priznanje Kosova škodovalo gospodarskim interesom in razvoju odnosov s Srbijo?

Ocenjevati poteze za nazaj je nehvaležno. Vsekakor mislim, da je bilo primerno priznati Kosovo v trenutku, ko ga je Slovenija priznala. Vendarle je imela od leta 1991, pravzaprav že od leta 1989, posebno stališče do Kosova in prav je, da smo ostali pri svojih načelnih stališčih in da smo ga priznali lani. Bili smo tudi predsedujoča država Evropski uniji in smo poskušali ta proces voditi tako, da ne bi povzročili novega konflikta. Kot smo videli, je šlo vse zelo dobro, brez posebnih incidentov, zato mislim, da je bilo primerno priznati Kosovo in da je to Slovenija storila v primernem trenutku.

Mislim tudi, da priznanje ni vplivalo na odnose s Srbijo. Tudi letos jih razvijamo; strinjamo se, da imamo o Kosovu različno mnenje, a hkrati poglobljamo odnose na vseh drugih področjih, kjer

Foto: arhim MZZ

Samuel Žbogar: Vračamo se k enotirni organizaciji gospodarske diplomacije, ki je po našem mnenju boljša, cenejša, preglednejša, skratka bolj racionalna.

KDO JE SAMUEL?

- Svojo pot je začel na republiškem sekretariatu za zunanje zadeve leta 1987.
- Leta 1993 se je preselil v Peking, kjer je služboval kot odpravnik poslov in pozneje prvi sekretar tamkajšnjega slovenskega veleposlaništva.
- Ko je bil Danilo Türk med letoma 1997 in 2000 stalni predstavnik slovenske misije pri ZN v New Yorku, je bil Žbogar njegov namestnik. V tem obdobju je slovenska diplomacija dosegla enega od vrhuncev kot nestalna članica varnostnega sveta ZN (1998–1999).
- Med letoma 2001 in 2004 je bil Ruplov državni sekretar, pristojen za multilateralne odnose in Nato. Takrat je vodil tudi slovensko delegacijo v predpristopnih pogajanjih z Natom, ki so Slovenijo leta 2004 pripeljala do članstva.
- Bil je slovenski veleposlanik v Washingtonu.
- Kot rekreativni maratonec si je med delovanjem v ZDA ugled pridobil tudi z dobrodelnimi teki na maratonih v več ameriških zveznih državah.

imamo zelo številne skupne interese. Tudi gospodarsko sodelovanje med državama kaže, da večjih posledic ni bilo. V letošnjem letu smo imeli veliko obiskov na dvostranski ravni in tako zelo okrepili odnose s to državo. Pred kratkim je bil predsednik Srbije na obisku v Sloveniji, predsednik vlade je bil maja v Srbiji, sam sem dvakrat že gostil srbskega zunanjega ministra in oktobra sem bil spet v Srbiji; skratka, mislim, da nimamo trenutno z nobeno drugo državo tako intenzivnih političnih odnosov kot ravno s Srbijo.

Kako pa vidite razvoj integracije Zahodnega Balkana zdaj, ko je lizbonska pogodba vsaj za zdaj rešena? Je mogoče tvegati kakšno napoved tako časovno kot o zaporedju vključevanja držav s tega področja?

Celotna gospodarska kriza, v kateri se je znašla Evropa in ves svet, gotovo ne koristi širitvi. Kriza mogoče koristi različnim drugim procesom v Evropski uniji, na primer tesnejšemu povezovanju in konsolidaciji raznih politik, kot so energetska, okoljska in podobno, ki potekajo hitreje, kot bi sicer. Kar zadeva hitrost širitve, pa mislim, da je to gotovo ena od slabih posledic krize, saj se pojavljajo dileme, ali se je treba širiti na druge, manj razvite države. Hkrati ima seveda Zahodni Balkan obljubo, da bodo nekega dne vse države postale članice Evropske unije. Prihodnje leto se pod španskim predsedstvom, tudi na našo pobudo, načrtuje večje srečanje v Sarajevu na temo integracije Zahodnega Balkana in odnosov z Evropsko unijo.

Vse države Zahodnega Balkana so na takšni ali drugačni stopnici na poti k članstvu. Hrvaška se pogaja, Makedonija čaka datum, Albanija je vložila prošnjo za članstvo, Črna gora je to storila še prej in je zdaj dobila vprašalnik, da bo komisija lahko podala mnenje. Albanija medtem čaka na vprašalnik. Tu sta še Bosna in Srbija, ki bosta tudi vsak čas vložili prošnjo za članstvo. Skratka, vse države so na eni od stopnic na poti proti Evropski uniji, zato bo naposled v njej potreben napor, da se vendarle ugotovi, da so te države, ki so del Evrope, koristne Evropski uniji, in da se naposled zapolni ta prostor z novimi članicami. Vendar to ni enostavno vprašanje, ker v tem trenutku ni splošnega konsenza, da je širitev takoj nujna. Mislim, da je Slovenija ena tistih držav, ki mora s podobno mislečimi pritiskati

na celotno članstvo in pojasnjevati Evropski uniji, zakaj je širitev na države Zahodnega Balkana potrebna.

Kako ocenjujete organizacijski ustroj in učinkovitost ministrstva za zunanje zadeve ob začetku mandata in na katerih področjih načrtujete in že izvajate spremembe? Katere so prednostne naloge in koliko se vam jim uspe posvečati osebno?

Ustroj in učinkovitost organizma, kot je ministrstvo, sta dinamična procesa. Ob začetku mandata so bili izoblikovani določene prioritete in novi poudarki, ki začenjajo zdaj dobivati konkretne oblike. Z ministrstvom za gospodarstvo smo podpisali sporazum o prehodu celotnega sklopa gospodarske diplomacije v naš okvir, vključujoč sedem predstavništev Japtija v tujini. Uvajamo nov direktorat za gospodarsko diplomacijo, kamor je vključen tudi sklop razvojnega sodelovanja, kar postaja nova, pomembna prioriteta naše zunanje politike. Oblikujemo nov sektor, ki se bo ukvarjal z globalnimi izzivi: klimatskimi spremembami, migracijami, horizontalnimi razvojnimi vprašanji sveta.

Večkrat ste že pojasnili javnosti, tudi gospodarstvenikom, da je gospodarska diplomacija osrednjega pomena za Slovenijo in da ji namenjate vse več pozornosti in virov, tako z novim direktoratom kot usposabljanjem in aktivnejšim delovanjem v okviru diplomatsko-konzularnih in gospodarskih predstavništev.

Novi direktorat bo, kakor že doslej Sektor za gospodarsko diplomacijo, med drugim skrbel za organizacijo gospodarskih delegacij ob visokih obiskih naših predstavnikov v tujini kakor tudi za gospodarski del obiskov iz tujine. Zavedamo pa se, da to ni dovolj, je le začetek.

MZZ mora razširiti svojo ponudbo in narediti na podlagi povpraševanja slovenskega gospodarstva več. Poiskati je treba nove poti za učinkovitejšo uveljavitev in zaščito interesov slovenskih podjetij in potrošnikov. S prehodom sodelavcev z ministrstva za gospodarstvo se kadrovske krepiti novi direktorat in po tej plati postaja eden največjih na ministrstvu. Vse bolj izpostavljena in odgovornejša postaja tudi vloga veleposlanikov, ki so kot vodje diplomatskih predstavništev najbolj odgovorni za konkretne rezultate svojih predstavništev.

Katere aktivnosti izvajate, da bi bili slovenski diplomati čim bolj pripravljeni in opremljeni za to nalogo? Kako spremljate in vrednotite rezultate?

Na zadnjem совету za slovenske veleposlanike je bila gospodarska diplomacija ključna tema in razvijali jo bomo še naprej. Slovenski veleposlaniki in vsi diplomati potrebujejo čim več znanja o gospodarski diplomaciji, zato smo organizirali predavanja, poleg tega so veleposlaniki obiskali izbrana slovenska podjetja. Izobraževanje in boljši, mislim predvsem bolj poglobljen, sistematičen in neposreden stik s slovenskimi podjetji, sta ključni sestavini naših prizadevanj. V pripravah pred odhodom na delovna mesta v tujini bo gospodarski diplomaciji v prihodnje posvečene bistveno več pozornosti.

Kar se tiče rezultatov pa sta najbolj meritorni spremljanje in vrednotenje rezultatov prek odzivov gospodarstva in gospodarstvenikov samih. Na koncu šteje edino to. Štejejo ustvarjeni stiki, predvsem pa uresničeni posli. Po drugi strani pa se je treba vseskozi zavedati tudi nekaterih omejitev diplomacije. Naš diplomatski predstavnik ni, in po konvencijah tudi ne sme biti, trgovski potnik. ■

Mag. Jurij Giacomelli je novi predsednik uprave Dela, pri čemer mesto nastopi v letu 2010. Je član častnega razsodišča Združenja Manager. Intervju z ministrom Samuelom Žbogarjem je v celoti objavljen na spletni strani: www.zdruzenje-manager.si/si/publikacije-dokumentil/prepletanje-prepletanje/samuel-zbogar/